

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.012.01.2021

**Pan
Antoni Turzyniecki
Dyrektor Zespołu Szkół
Ponadpodstawowych Nr 5 w Zamościu**

ul. Szczepkowska 102
22-400 Zamość

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola P/21/047 - Baza dydaktyczna szkół rolniczych w Polsce

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Ponadpodstawowych Nr 5 im. Józefa Piłsudskiego w Zamościu; ul. Szczepreska 102, 22-400 Zamość (dalej: ZSP lub Szkoła).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Antoni Turzyniecki, Dyrektor Zespołu Szkół Ponadpodstawowych Nr 5 im. Józefa Piłsudskiego w Zamościu od 1 września 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie przez szkoły odpowiedniej do potrzeb kadry i prawidłowej organizacji procesu kształcenia i przygotowania w zawodach rolniczych. 2. Zapewnienie przez szkoły odpowiedniej infrastruktury do kształcenia i przygotowania w zawodach rolniczych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2021 (do 6 sierpnia), z uwzględnieniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Szczepan Olejnik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/73/2021 z 12 maja 2021 r. (akta kontroli str. 5-7)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Szkoła prawidłowo zorganizowała kształcenie w zawodach rolniczych oraz zapewniła odpowiednią do potrzeb kadre dydaktyczną. Stosowane programy nauczania dla zawodów rolniczych zostały dopuszczone do użytku szkolnego po opracowaniu ich przez nauczycieli prowadzących kształcenie zawodowe i pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną. Obowiązujące szkolne plany nauczania odpowiadały wymogom rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół³ oraz zostały w nich ujęte wszystkie przedmioty kształcenia, przewidziane w programach nauczania dla poszczególnych zawodów. Zajęcia praktyczne zorganizowano i realizowano zgodnie z wprowadzanymi regulacjami prawnymi, również w warunkach pandemii COVID-19. Kwalifikacje nauczycieli, prowadzących nauczanie przedmiotów zawodowych, były zgodne z obowiązującymi wymaganiami. Nauczyciele podnosili swoją wiedzę, korzystając z różnych form kształcenia i doskonalenia zawodowego.

Szkoła zapewniła odpowiednią infrastrukturę do kształcenia i przygotowania w zawodach rolniczych, w tym bezpieczne i higieniczne warunki pobytu uczniów na jej terenie. Zajęcia praktyczne w zawodach technik weterynarii oraz technik architektury krajobrazu zorganizowano w szkolnych pracowniach. W przypadku zawodów technik rolnik i technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki wymagane warunki kształcenia praktycznego zapewniono w ramach umowy, zawartej z inną jednostką oświatową prowadzoną przez Miasto Zamość. Władze Szkoły

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm., dalej: *ustawa o NIK*.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. poz. 639 ze zm., dalej: *rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania*.

podejmowały skuteczne działania w celu zaspokojenia zdiagnozowanego zapotrzebowania na sprzęt i pomoce dydaktyczne w zawodach rolniczych, uczestnicząc w projektach współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. Szkolna baza dydaktyczna była dostępna dla uczniów, a środki transportu, maszyny, urządzenia i narzędzia, a także wyposażenie pracowni, były sprawne technicznie.

Stwierdzona nieprawidłowość polegała na niewystarczającym wyposażeniu pracowni przedmiotowych do kształcenia w zawodzie technik weterynarii, wymaganym na podstawie przepisów, określonych w załączniku nr 24 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego⁴.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Zapewnienie przez szkoły odpowiedniej do potrzeb kadry i prawidłowej organizacji procesu kształcenia i przygotowania w zawodach rolniczych

Opis stanu faktycznego

Organem prowadzącym ZSP jest Miasto Zamość. W skład ZSP wchodzi Technikum Nr 5 i VII Liceum Ogólnokształcące. W Technikum kształcą się uczniowie w zawodach z branży rolniczej⁶: technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki, technik rolnik, technik weterynarii, z branży ogrodniczej technik architektury krajobrazu oraz z branży hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej technik żywienia i usług gastronomicznych⁷.

(akta kontroli str. 9, 20, 31-33)

1.1. Liczba nauczycieli i etatów nauczycielskich kształcenia zawodowego w ZSP, według stanu na 30 września wynosiła w 2018 r. - 11 nauczycieli/9,93 etatu, w 2019 r. - 15 nauczycieli/13,95 etatu oraz w 2020 r. - 17 nauczycieli/14,61 etatu. Według stanu na 30 września 2020 r. w ZSP zatrudnionych było w ramach kształcenia zawodowego: siedmiu nauczycieli dyplomowanych (6,38 etatu); trzech mianowanych (3 etaty); pięciu nauczycieli kontraktowych (3,56 etatu), jeden stażysta (0,83 etatu) oraz jeden bez stopnia awansu (0,83 etatu).

(akta kontroli str. 39)

Spośród 17 nauczycieli, realizujących przedmioty zawodowe w roku szkolnym 2020/2021, kwalifikacje zgodne z wymaganiami do nauczania poszczególnych przedmiotów posiadało 16. W jednym przypadku zatrudniono nauczyciela przedmiotów zawodowych (technik weterynarii), nieposiadającego przygotowania pedagogicznego, po uzyskaniu zgody organu prowadzącego.

(akta kontroli str. 41-54, 71-74)

⁴ Dz. U. poz. 991 ze zm., dalej: *rozporządzenie w sprawie podstaw programowych*.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Według stanu na dzień 30.09.2020 r. w szkole uczyło się 552 uczniów w tym 395 osób w technikum: w zawodzie technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki – 94; w zawodzie technik rolnik – 70; w zawodzie technik weterynarii – 95; w zawodzie technik architektury krajobrazu – 44.

⁷ Zawody przyporządkowane do poszczególnych branż zgodnie z rozporządzeniem w sprawie podstaw programowych.

Liczba nauczycieli i etatów nauczycielskich kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego, przyporządkowanych do branży rolno-hodowlanej: technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki, technik weterynarii (zwane dalej kierunkami rolniczymi), według stanu na 30 września wynosiła w 2018 r. – siedmiu nauczycieli/6,41 etatu, w 2019 r. - 10 nauczycieli/8,95 etatu oraz w 2020 r. - 12 nauczycieli/9,61 etatu. W 2020 r. na kierunkach rolniczych uczyło: pięciu nauczycieli dyplomowanych (4,38 etatu); jeden mianowany (1 etat); czterech nauczycieli kontraktowych (2,56 etatu), jeden stażysta (0,83 etatu) oraz jeden bez stopnia awansu (0,83 etatu).

(akta kontroli str. 133)

1.2. Potrzeby w zakresie zatrudnienia nauczycieli analizowano w oparciu o przygotowywany arkusz organizacyjny. Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora ZSP każdego roku przeprowadzano symulację w zakresie potrzeb szkoły w każdym z nauczanych zawodów, polegającą na wyliczaniu liczby godzin nauczanych przedmiotów. Następnie godziny przypisywano do nauczycieli zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami. Ewentualne braki kadrowe uzupełniano we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Zamościu.

Od roku 2018 odszedł na emeryturę jeden nauczyciel w kierunkach rolniczych: w zawodzie technik rolnik (nauczyciel przedmiotów teoretycznych).

W 2020 r. odszedł jeden nauczyciel z zawodu technik weterynarii z powodów osobistych.

Od roku 2018 do kształcenia w kierunkach rolniczych przyjęto siedmiu nauczycieli: dwóch w zawodzie technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki; dwóch w zawodzie technik rolnik i trzech w zawodzie technik weterynarii. Ponadto zatrudniono jednego nauczyciela w zawodzie technik architektury krajobrazu oraz jednego w zawodzie technik żywienia i usług gastronomicznych.

W ZSP nie pracowali nauczyciele przedmiotów zawodowych, którzy osiągnęli wiek emerytalny. Dwóch nauczycieli przedmiotów teoretycznych zawodu technik rolnik osiągnie wiek emerytalny w ciągu najbliższych czterech lat. Średnia wieku nauczycieli, uczących zawodów rolniczych, wynosiła dla: technika mechanizacji rolnictwa i agrotechniki - 49,66 lat; technika rolnika - 46,33 lat; technika weterynarii - 40,5 lat, technika architektury krajobrazu - 40,33 lat, technika żywienia i usług gastronomicznych - 43 lata.

Dyrektor ZSP wyjaśnił, że od 2018 roku Szkoła nie rezygnowała z żadnych zajęć z powodu braków kadrowych. Obecnie liczba zatrudnionych nauczycieli kształcenia zawodowego oraz ich kwalifikacje są wystarczające. Potrzeba zatrudnienia nowych nauczycieli wiązała się ze zmianą podstawy programowej i z podwójnym naborem (po gimnazjum i po szkole podstawowej) na rok szkolny 2019/2020.

(akta kontroli str. 38-39, 241)

1.3. Od 2018 r. spośród 17 nauczycieli przedmiotów zawodowych, uczących w roku szkolnym 2020/2021, sześciu podniosło swoją wiedzę ogólną i zawodową, kończąc studia podyplomowe (4 osoby) oraz uczestnicząc w szkoleniach i warsztatach (4 osoby, w tym jedna, która ukończyła studia podyplomowe). Spośród nauczycieli przedmiotów zawodowych kierunków rolniczych trzech nauczycieli ukończyło studia podyplomowe⁸. Zrealizowane przez nauczycieli kierunki kształcenia i doskonalenia, były zgodne z kierunkami działania Szkoły oraz nauczanymi przedmiotami.

⁸ Studia podyplomowe w zakresie przygotowania pedagogicznego; studia podyplomowe specjalizacyjne z zakresu chorób psów i kotów; studia podyplomowe w zakresie nauczania przedmiotów z zakresu techniki mechanizacji rolnictwa i agrotechniki w szkołach ponadpodstawowych.

W Harmonogramie szkoleń branżowych nauczycieli w cyklu trzyletnim 2020-2022, szkolenia zaplanowano w 2021 r. dla trzech osób, a dla pozostałych w 2022 r.

Dyrektor ZSP wyjaśnił, że nauczyciele przedmiotów zawodowych uczestniczyli w różnych formach doskonalenia zawodowego, finansowanych zarówno ze środków budżetowych, jak i w ramach realizowanych przez Szkołę projektów unijnych. W roku 2018 w ramach projektu „Wachlarz kompetencji zawodowych”: pięciu nauczycieli ukończyło kurs „carvingu”, natomiast sześciu zdobyło uprawnienia operatora „drona”. W ramach projektu „Dodatkowe kwalifikacje szansą na zawodowy sukces” w roku 2019: dwóch nauczycieli ukończyło kurs barmañski, natomiast dwóch ukończyło kurs florysty. Ponadto pięciu nauczycieli w roku 2021, w ramach powyższego projektu, wzięło udział w szkoleniu „Przygotowywanie potraw zgodnie z trendami rynkowymi i zasadami zdrowego żywienia”. Od 2018 r., spośród nauczycieli przedmiotów zawodowych, tylko czterech nie wzięło udziału w żadnej formie doskonalenia zawodowego. Ponadto spośród tych czterech nauczycieli w roku szkolnym 2020/2021 dwóch podjęło pracę od września 2020 r., a jeden jest długotrwale nieobecny w pracy z usprawiedliwionej przyczyny. Jedyne nauczyciel, który nie dokształcał się w okresie od 2018 r., podjął pracę w szkole we wrześniu 2019 r. i posiadał stopień naukowy doktora nauk rolniczych w zakresie zootechniki - higiena środowiska. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe⁹, nauczyciel ma obowiązek odbyć szkolenie branżowe w cyklu trzyletnim począwszy od roku 2019. Dyrektor, opracowując harmonogram szkoleń branżowych, wziął pod uwagę zaangażowanie nauczycieli przedmiotów zawodowych w realizację projektów unijnych oraz ich udział w kursach, szkoleniach i warsztatach.

(akta kontroli str. 39-40, 66-69, 151-152)

1.4. Od 2018 r. organ prowadzący przyznawał Szkole środki finansowe na kształcenie i doskonalenie zawodowe we wnioskowanych wysokościach. Otrzymane kwoty w latach 2018-2020, ZSP wykorzystał w 97%. Kwoty planowanych wydatków na kształcenie i doskonalenie zawodowe na 2020 r. i 2021 r. były prawie dwukrotnie wyższe w porównaniu do lat 2018 i 2019 i wynosiły odpowiednio 32,9 tys. zł i 30,1 tys. zł wobec 17,3 tys. zł i 17,4 tys. zł¹⁰.

Dyrektor ZSP wyjaśnił, że Szkoła wystąpiła o przyznanie zwiększonych środków finansowych na dokształcanie nauczycieli ze względu na zwiększenie ilości etatów nauczycielskich. W roku 2017/2018 było zatrudnionych 48 nauczycieli, zaś w roku 2020/2021 jest zatrudnionych 57. Nowo zatrudnieni nauczyciele wymagają zwiększonej ilości szkoleń w celu podniesienia poziomu swoich umiejętności. Ponadto Dyrektor szkoły wystąpił o zwiększone środki, aby zapewnić finansowanie szkolenia branżowego.

(akta kontroli str. 77, 152)

1.5. W ZSP prowadzono kształcenie zawodowe na podstawie programów nauczania dopuszczonych przez Dyrektora do użytku szkolnego, przedstawionych przez nauczycieli i pozytywnie zaopiniowanych przez Radę Pedagogiczną. Stanowiły one szkolny zestaw programów nauczania dopuszczonych do użytku w danym roku szkolnym¹¹.

⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1653.

¹⁰ W latach 2018-2021 wykorzystano odpowiednio: 16,5 tys. zł (95% przyznanych środków); 16,6 tys. zł (95%); 32,5 tys. zł (99%) oraz na dzień 25.05.2021 r. - 2,9 tys. zł (10%).

¹¹ Badaniem kontrolnym objęto programy nauczania zawodu, przyjęte do stosowania dla klas pierwszych dla kierunków rolniczych: technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki (na rok szkolny 2018/2019 - Z/1/2017/18;

1.6. W ramach cyklu nauczania zawodów rolniczych zachowano minimalny wymiar godzin koniecznych do osiągnięcia założonych efektów zajęć kształcenia zawodowego, określony w załączniku nr 5 do rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania oraz w załącznikach 19 i 24 do rozporządzenia w sprawie podstaw programowych. Liczba godzin kształcenia zawodowego na kierunkach rolniczych: technik weterynarii, technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki wynosiła po 1680 godzin, a na kierunku technik architektury krajobrazu 1650.

Wymiar godzin zajęć praktycznych w badanych kierunkach, stanowiący 50% i więcej godzin kształcenia zawodowego¹², spełniał minimalne wymagania określone w załączniku nr 5 rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania.

Analiza realizacji przedmiotów zawodowych w czterech oddziałach zawodów rolniczych w roku szkolnym 2019/2020¹³, wykazała, że szkolne plany nauczania, obowiązujące dla tych oddziałów, obejmowały wszystkie przedmioty kształcenia przewidziane w programie nauczania zawodu. Wymiar zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów, wykazany w dziennikach lekcyjnych, był zgodny ze szkolnym planem nauczania.

1.7. Obowiązek podziału oddziałów na grupy na zajęciach z: informatyki, języków obcych nowożytnych, zakresu kształcenia ogólnego i na obowiązkowych zajęciach wychowania fizycznego wpisano do statutu Technikum Nr 5 w Zamościu, w zakresie odpowiadającym regulacji rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania. Podziału oddziałów zawodów rolniczych na grupy, dokonano w arkuszach organizacyjnych Szkoły oraz w umowach o praktyczną naukę zawodu.

Ustalony podział dla zawodu technik mechanizacji rolnictwa przedstawiał się następująco¹⁴: klasa pierwsza 1pMR, licząca na początku roku szkolnego 2019/2020 (według arkusza organizacyjnego) i na końcu (według dziennika lekcyjnego), odpowiednio – 25/25 uczniów, podzielona została na dwie grupy, liczące 13 i 12 osób; klasa pierwsza 1gAM, licząca 29/29 uczniów, podzielona została na grupy liczące 16 i 13 uczniów; klasa druga 2TRM licząca 33/32 uczniów podzielona została na grupy 12 i 21 osób; klasa czwarta 4TRM licząca 31/31 uczniów podzielona została na grupy 16 i 15 uczniów.

Ustalony podział dla zawodu technik weterynarii przedstawiał się następująco: klasa pierwsza 1pTW, licząca na początku roku szkolnego 2019/2020 (według arkusza organizacyjnego) i na końcu roku szkolnego (według dziennika lekcyjnego) odpowiednio 28/23 uczniów, podzielona została na dwie grupy liczące po 14 uczniów, dla przedmiotu – chów zwierząt w praktyce - na grupy po pięciu i sześciu uczniów; klasa pierwsza 1gWZ, licząca 35/28 uczniów, podzielona została na grupy liczące 20 i 15 uczniów (oraz dla przedmiotu *chów zwierząt w praktyce* na grupy po pięciu uczniów); klasa druga 2TW, licząca 18/18 uczniów, podzielona została na grupy dla przedmiotu *diagnostyka w praktyce* po sześciu uczniów; klasa trzecia 3TMW, licząca 30/29 uczniów, podzielona została na grupy liczące od 14 do 16

na 2019/2020 i 2020/2021 - Zp/4/2019/20); technik rolnik (na 2018/2019 - Z/2/2017/18; na 2019/2020 i 2020/2021 - Zp/5/2019/20); technik weterynarii (na 2018/2019 - Z/5/2017/18; na 2019/2020 i 2020/2021 - Zp/11/2019/20).

¹² W przypadku kierunków rolniczych wynosił 50%, a w przypadku technika architektury krajobrazu – 51%.

¹³ Technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki (1pMR/M), technik weterynarii (1pTW); technik rolnik (1pMR/R), technik architektury krajobrazu (1pAZ).

¹⁴ Klasy 1pMR, 2TRM, 4 TRM składały się z uczniów kierunku technik rolnik oraz technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki. Liczba uczniów w pozostałych klasach kierunku technik rolnik wynosiła 1gTR – 24/24 uczniów, 3TAR – 29/27 (oddział podzielony został na poszczególnych przedmiotach na grupy liczące od 9 do 20 osób).

uczniów (dla przedmiotów *diagnostyka weterynaryjna w praktyce i profilaktyka i leczenie chorób zwierząt w praktyce* na grupy sześć i pięcioosobowe); klasa czwarta 4TAW, licząca 35/34 uczniów, podzielona została na grupy liczące od 13 do 22 uczniów.

Ustalony podział dla zawodu technik architektury krajobrazu przedstawiał się następująco: klasa pierwsza 1pAZ licząca na początku roku szkolnego 2019/2020 (według arkusza organizacyjnego) i na końcu (według dziennika lekcyjnego) odpowiednio – 28/27 uczniów, podzielona została na dwie grupy liczące po 14 osób; klasa trzecia 3TAR, licząca 29/27 uczniów, podzielona została na grupy dziewięć i 20 osób; klasa czwarta 4TAW, licząca 35/34 uczniów, podzielona została na grupy, liczące do 22 uczniów.

Analiza stanu liczbowego, na podstawie dzienników lekcyjnych, oddziałów w roku szkolnym 2019/2020 oraz liczby uczniów na zajęciach teoretycznych i praktycznych w kształceniu zawodowym nie wykazała występowania przedmiotów i oddziałów, w których przekroczono dopuszczalną liczbę uczniów na zajęciach.

(akta kontroli str. 420-435)

1.8. Praktyczna nauka zawodu w ZSP zorganizowana była w formie zajęć praktycznych oraz w formie praktyk zawodowych. Zajęcia praktyczne organizowane były w Szkole oraz poza Szkołą w Centrum Kształcenia Zawodowego Nr 1 w Zamościu¹⁵ (dalej: CKZ). Zajęcia organizowane były w czasie zajęć dydaktyczno-wychowawczych, a ich szczegółowy godzinowy wymiar określono w arkuszu organizacyjnym Szkoły.

W Szkole odbywały się zajęcia praktyczne dla zawodu technik weterynarii, część zajęć dla zawodu technik rolnik¹⁶, zawodu technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki¹⁷ oraz technik architektury krajobrazu.

Zajęcia praktyczne w CKZ dla zawodu technik rolnik prowadzone były w przedmiocie: *prowadzenie produkcji rolniczej*, dla technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki w przedmiotach: *eksploatacja pojazdów rolniczych*, *eksploatacja maszyn rolniczych*, *obróbka materiałów*, *eksploatacja systemów agrotechnicznych*, a dla zawodu technik architektury krajobrazu: *prace w obiektach architektury krajobrazu* (w roku szkolnym 2019/2020).

(akta kontroli str. 380-385)

Zajęcia praktyczne w CKZ w roku szkolnym 2019/2020 odbywały się na podstawie umowy o praktyczną naukę zawodu z 2 września 2019 r. Forma i treść umowy odpowiadała wymaganiom określonym w § 7 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu¹⁸. W umowie określono m.in. nazwy klas, nazwy zawodów, przedmioty kształcenia zawodowego – praktycznego, numery programów nauczania, liczbę

¹⁵ Jednostka powstała w październiku 2019 r. w wyniku przekształcenia Centrum Kształcenia Praktycznego w Zamościu na Centrum Kształcenia Zawodowego Nr 1 w Zamościu. Jednostka była publiczną placówką oświatową prowadzoną przez Miasto Zamość. Do głównych zadań CKZ należało w szczególności: organizowanie zajęć praktycznych dla uczniów i słuchaczy szkół zawodowych, organizowanie egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, organizowanie dla osób dorosłych kursów podwyższających kwalifikacje zawodowe lub umożliwiające uzyskanie innych kwalifikacji (przekwalifikowanie), kształcenie zawodowe młodzieży. W 2011 r. Prezydent Miasta Zamość wydał decyzję wygaszającą trwały zarząd ZSP do nieruchomości o powierzchni ponad 90 ha oraz ustanawiającą trwały zarząd do tych nieruchomości, nieodpłatnie na rzecz Centrum Kształcenia Praktycznego w Zamościu.

¹⁶ Pracownia produkcji rolniczej, Pracownia organizacji produkcji roślinnej, Pracownia organizacji produkcji zwierzęcej.

¹⁷ Pracownia podstaw produkcji rolniczej.

¹⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. poz. 391)

tygodni nauki oraz liczbę godzin w tygodniu na jednego ucznia, listę zawierającą imiona i nazwiska uczniów z podziałem na grupy¹⁹ oraz miejscem odbywania zajęć.

Zgodnie z umową praktyczna nauka zawodu w CKZ realizowana była bez wzajemnych rozliczeń finansowych, ponieważ strony były placówkami oświatowymi prowadzonymi przez Miasto Zamość.

Zajęcia praktyczne w roku szkolnym 2019/2020 zrealizowane zostały w systemie stacjonarnym oraz zdalnym, w pełnym zakresie określonym programem nauczania.

(akta kontroli str. 464-485)

1.9. Dyrektor ZSP sprawnie i rzetelnie zorganizował proces kształcenia w zawodach rolniczych w warunkach epidemii COVID-19.

Od dnia 20 marca do 31 sierpnia 2020 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 2020 r.²⁰ organizowano kształcenie w zawodach rolniczych z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora ZSP ustalono z nauczycielami tygodniowy zakres materiału dla poszczególnych klas, uwzględniając m.in.: równomierne obciążenie ucznia zajęciami w danym dniu, zróżnicowanie tych zajęć, czy możliwości psychofizyczne uczniów. Dyrektor określił też formy kontaktu i konsultacji nauczyciela z rodzicami i uczniami.

W Szkole określone zostały zasady bezpiecznego korzystania przez uczniów z urządzeń, umożliwiających pracę zdalną. Nauczyciele uwzględnili dobór narzędzi przy tej formie kształcenia zgodnie z zaleceniami medycznymi odnośnie czasu korzystania z urządzeń (komputer, telewizor, telefon) i ich dostępności w domu. Wychowawcy klas informowali dyrektora oraz pedagoga szkolnego i nauczycieli o sytuacji rodzinnej i dostępie do urządzeń, umożliwiających kontakt w celu dostosowania metod kształcenia do konkretnych warunków danych uczniów.

Od 1 czerwca 2020 r. w Szkole zorganizowane zostały konsultacje uczniów z nauczycielami, a zajęcia praktyczne z zakresu nauki jazdy pojazdami silnikowymi dla uczniów klas III technikum ZSP odbywały się w CKZ.

Od 1 września 2020 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2020 r.²¹ uczniowie rozpoczęli naukę stacjonarną. Od 19 października 2020 r., w związku z wejściem miasta Zamość do strefy czerwonej, nauka w Szkole została zorganizowana na odległość zgodnie z zasadami określonymi przez rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 października 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19²².

W tym czasie zajęcia praktyczne były prowadzone w Szkole w formie kształcenia na odległość, wyłącznie w zakresie, w jakim z programu nauczania danego zawodu wynikała możliwość realizacji wybranych efektów kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Od 19 października do 29 listopada 2020 r. kształcenie praktyczne w ZSP odbywało się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Od 30 listopada 2020 r., w związku z zapisami rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 24

¹⁹ Ustalone grupy składały się z nie więcej niż 14 uczniów.

²⁰ Rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. poz. 410 ze zm.)

²¹ Rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. poz. 1389 ze zm.)

²² Dz. U. poz. 1830.

listopada 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19²³, w przypadku braku możliwości realizacji *wybranych efektów kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość* zajęcia praktyczne odbywały się wówczas w formie stacjonarnej w wymiarze nieprzekraczającym 10 godzin tygodniowo. Okresowo sytuacja taka dotyczyła wszystkich zawodów rolniczych prowadzonych w Szkole, zarówno tych, których kształcenie praktyczne odbywało się w CKZ, jak i zajęć praktycznych realizowanych w ZSP.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że zajęcia w ramach kształcenia zawodowego były prowadzone przede wszystkim w zakresie teoretycznych przedmiotów zawodowych, a w ograniczonym stopniu również w zakresie zajęć praktycznych wyłącznie wtedy, gdy z programu nauczania danego zawodu oraz obowiązujących przepisów prawa wynikała taka możliwość.

W Szkole opracowano Procedury bezpieczeństwa w związku z epidemią COVID – dotyczące kształcenia zawodowego.

Zarówno nauczyciele, jak i uczniowie mieli możliwość wypożyczenia komputerów przenośnych, w przypadku braku własnego sprzętu. Zostali o tym poinformowani przez Dyrekcję Szkoły.

Szkoła prowadziła zajęcia praktyczne, jak i teoretyczne w zawodach: technik architektury krajobrazu oraz technik weterynarii. Klasa 4 technikum architektury krajobrazu w roku szkolnym 2019/20 odbywała zajęcia praktyczne w CKZ.

Dyrektor wyjaśnił, że nauczyciele zostali poinformowani o możliwości modyfikacji programów nauczania tak, by dostosować je do metod kształcenia na odległość, tj. zmienić je w taki sposób, aby część niemożliwa do zrealizowania podczas nauki zdalnej mogła być realizowana w kolejnych latach nauki, a część zajęć przewidzianych do realizacji na kolejne lata była zrealizowana zdalnie w danym roku szkolnym.

Po analizie programów nauczania nauczyciele przedmiotów zawodowych podjęli decyzję o realizacji programów nauczania w formie, jaka została przyjęta przed rozpoczęciem kształcenia w zawodzie. Zgodnie z wytycznymi, ustalonymi w ramach zespołu przedmiotów zawodowych i zgodnie z przewidywaniami, dotyczącymi warunków epidemicznych w kraju, nauczyciele, rozpoczynając nowy rok szkolny 2020/2021, odpowiednio przygotowali rozkłady materiału nauczania w sposób sprzyjający wykorzystaniu okresu nauki stacjonarnej w optymalny sposób.

Wszyscy nauczyciele, zarówno przedmiotów teoretycznych, jak i praktycznych zawodowych w ZSP, wykorzystywali do pracy zdalnej z uczniami platformę MS Teams. Dodatkowo, w miarę możliwości, nauczyciele wykorzystywali aplikacje i programy edukacyjne, dostosowane do realizowanego programu nauczania.

W zawodzie technik architektury krajobrazu wykorzystano programy do projektowania i aranżacji terenów zieleni takie jak: Garden Puzzle i Zaprojektuj Ogród. Do rozpoznawania roślin uczniowie mieli do dyspozycji aplikacje PlantNet. Do realizacji wybranych treści z zakresu roślin ozdobnych i urządzania terenów zieleni nauczyciele przygotowywali materiały edukacyjne, wykorzystując portal www.learningapps.org.

W zawodzie technik mechanizacji rolnictwa wykorzystane zostało przez nauczycieli oprogramowanie geoinformacyjne Qugis, aplikacja 365FarmNet, oraz

²³ Dz. U. poz. 2087.

oprogramowanie Amazon-ISOBUS. Uczniowie, wykorzystując powyższe programy i aplikacje, uczyli się wprowadzać parametry pracy urządzeń elektronicznych stosowanych w pojazdach i maszynach, wykorzystujących systemy zarządzania gospodarstwem.

W zawodzie technik rolnik, podczas pracy zdalnej, wykorzystane zostały programy RolnikOn oraz portal www.geoportal.pl. Programy wykorzystano do nauki efektywnego zarządzania uprawą, magazynowanymi materiałami, hodowlą oraz energią i czasem użytkowników.

W celu doposażenia uczniów pozyskano sprzęt komputerowy (tablety, laptopy) zakupiony przez Miasto Zamość w ramach programów „Zdalna Szkoła” i „Zdalna Szkoła +” oraz tablety zakupione przez Marszałka Województwa Lubelskiego w roku 2019/2020 dla czterech uczniów i w roku 2020/2021 dla siedmiu uczniów. Dodatkowo ZSP we współpracy z Fundacją Św. Mikołaja wyposażała trzech uczniów Technikum w laptopy, które otrzymali na własność.

(akta kontroli str. 81-83)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działalność Szkoły w zbadanym zakresie. W ZSP zapewniono odpowiednią do potrzeb kadrę dydaktyczną oraz prawidłową organizację procesu kształcenia i przygotowania w zawodach rolniczych.

OBSZAR

2. Zapewnienie przez szkoły odpowiedniej infrastruktury do kształcenia i przygotowania w zawodach rolniczych

Opis stanu
faktycznego

2.1. Dyrektor zapewnił bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w Szkole. Każdego roku przeprowadzano kontrole zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły, z których protokoły przekazywano do organu prowadzącego. Kontrole przeprowadzili pracownicy Szkoły, tj. wicedyrektor, specjalista ds. kadr, specjalista ds. BHP, konserwator-elektryk. Szkoła zrealizowała zalecenia komisji, dotyczące m.in. naprawy drogi wyjazdowej, wymiany opraw świetlówek oświetlenia bocznego i włączników na sali gimnastycznej, poprawę mocowań bramek na boiskach szkolnych (otwartym boisku), naprawy włazów wentylacyjnych schronów. Nie podjęto działań w kierunku stwierdzonego przez komisję, braku ogrodzenia terenu Szkoły.

Szkoła zrealizowała wszystkie zalecenia z kontroli przeprowadzonych przez Lubelskiego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lublinie. Kontrole te obejmowały stołówkę, internat oraz budynek Szkoły. Ustalenia dotyczyły głównie zapewnienia wentylacji w salach lekcyjnych i gabinecie profilaktycznej opieki zdrowotnej, doprowadzenia do właściwego stanu higieniczno-sanitarnego ścian i sufitów w internacie.

(akta kontroli str. 134-148)

Budynek Szkoły składał się z parteru i dwóch pięter. Zajęcia szkolne prowadzone były w pomieszczeniach na parterze i pierwszym piętrze budynku. Na drugim piętrze znajdował się internat. Na każdym piętrze, w widocznym miejscu, umieszczono plan ewakuacji. W pracowniach, laboratorium wywieszono w widocznym miejscu regulamin określający zasady BHP, przy urządzeniach technicznych lub w ich pobliżu wywieszono w widocznym miejscu instrukcje bezpiecznej obsługi. W pomieszczeniach sanitarnohigienicznych znajdowała się bieżąca ciepła i zimna woda oraz środki higieniczne, pomieszczenia te były czyste, a urządzenia w nich sprawne i dostosowane do liczby i potrzeb uczniów. Teren Szkoły był oświetlony, a drogi i chodniki posiadały równą nawierzchnię. Chodniki wewnętrzne Szkoły

łączyły się bezpośrednio chodnikiem przy drodze publicznej, od której oddzielał go porośnięty drzewami pas zieleni. Otwory kanalizacyjne, studzienki i inne zagłębienia w terenie ZSP były właściwie i trwale zabezpieczone. Na terenie Szkoły znajdowało się trawiaste boisko sportowe oraz kompleks budynków, w tym m.in. sala gimnastyczna i budynki gospodarcze, w których przechowywane były urządzenia i narzędzia dydaktyczne. Teren Szkoły nie był ogrodzony.

Dyrektor ZSP wyjaśnił, że teren Szkoły nie został ogrodzony, ponieważ wraz z budynkami stanowi kompleks, który podlega ochronie konserwatorskiej i wszelkie zmiany, polegające na umieszczeniu trwałych elementów, wymagają zgody konserwatora zabytków. Ponadto znajdują się na nim budynki mieszkalne, należące do Zakładu Gospodarki Lokalowej w Zamościu. Ustawienie bramy wjazdowej od ulicy odgrodziłoby mieszkańców tych budynków oraz uniemożliwiłoby dojazd do ich mieszkań. Znajdują się tam również budynki, w których kształci CKZ, a dojazd do nich (np. do magazynu zboża zlokalizowanego w spichlerzu) przebiega przez teren Szkoły.

(akta kontroli str.238)

Zajęcia nauki zawodu technik rolnik i technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki prowadzono łącznie w sześciu salach mieszczących się w budynku Szkoły. Pełniły one rolę pracowni: produkcji roślinnej, produkcji rolniczej, produkcji zwierzęcej, techniki rolniczej, podstaw techniki rolniczej, maszyn i urządzeń rolniczych, pojazdów silnikowych, maszyn i urządzeń rolniczych. Wyposażone były m.in. w przekroje i modele maszyn i urządzeń rolniczych, silników elektrycznych, elementy układu napędowego i zawieszenia oraz instalacji elektrycznych, podzespoły pojazdów i maszyn. Wyposażenie tych pracowni odpowiadało wymaganiom, określonym w rozporządzeniu w sprawie podstaw programowych. Jak poinformował Dyrektor ZSP, przekroje silników czy elementy układu napędowego pochodziły z lat 90 XX wieku, Szkoła podejmowała starania, aby kupić nowsze, jednak okazało się, że nie są one w ogóle dostępne na rynku.

Szkoła dla kierunków technik rolnik i technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki nie posiadała warsztatu szkolnego oraz pracowni agrotechniki wraz z wyposażeniem określonym w załączniku nr 24 do rozporządzenia w sprawie podstaw programowych.

Dyrektor ZSP wyjaśnił, że ww. warsztaty i pracownia znajdowały się w CKZ, gdzie realizowane było kształcenie zawodowe praktyczne na podstawie umów o praktyczną naukę zawodu. Zakupy wyposażenia przez Szkołę do warsztatów i pracowni, które faktycznie posiadało CKZ i gdzie uczniowie realizowali praktyczną naukę zawodu, wiązałoby się z zakupem sprzętu, który nie byłby wykorzystywany, a tym samym taki zakup byłby niezasadny i niegospodarny.

(akta kontroli str. 153-160, 241)

Prezydent Miasta Zamość poinformował, że „w zawodach technik rolnik i technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki kształcenie zawodowe praktyczne odbywa się w wyspecjalizowanej jednostce do kształcenia praktycznego, tj. w CKZ, dlatego niezasadnym było tworzenie warsztatów szkolnych w ZSP. Ponadto należy zauważyć, że Kuratorium Oświaty w Lublinie prowadząc kontrole w ZSP nigdy nie kwestionowało właściwej realizacji podstawy programowej, w tym brak było zaleceń dotyczących wyposażenia w pomoce dydaktyczne”.

(akta kontroli str. 522)

Szkoła zapewniała naukę jazdy w zakresie kategorii B i T zgodnie z przepisami dotyczącymi kierujących pojazdami, ponadto w ramach dofinansowania z UE,

podjęła działania w celu zakupu symulatorów nauki jazdy samochodem i ciągnikiem. W ramach dofinansowania z UE zakupiła do nauki jazdy samochód oraz traktor.

Szkoła prowadziła teoretyczną i praktyczną naukę zawodu dla zawodu technik architektury krajobrazu oraz technik weterynarii. Dysponowała niezbędnym sprzętem do nauki zawodu technik architektury krajobrazu²⁴. Zajęcia odbywały się w jednej sali, a od 2021/2022 odbywać się będą w dwóch salach lekcyjnych pełniących również rolę pracowni.

(akta kontroli str. 95-103, 153-160, 523-524)

Szkoła nie dysponowała wszystkimi wymaganymi pomocami dydaktycznymi dla zawodu technik weterynarii. Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora ZSP, część brakującego wyposażenia planowano zakupić w najbliższym czasie. Braki te, na potrzeby prowadzonych zajęć, uzupełniano korzystając ze sprzętu użyczanego przez przychodnię weterynaryjną, jak również, poprzez prowadzenie zajęć w terenie u hodowców zwierząt.

Na posiadane przez Szkołę wyposażenie dla kierunku technik weterynarii składały się m.in. modele anatomiczne; preparaty naturalne - kości i całe szkielety zwierząt oraz narządy wewnętrzne zakonserwowane w formalinie; stół sekcyjny; tablice poglądowe z rasami zwierząt gospodarskich i domowych; zestawy identyfikacyjne dla zwierząt; sprzęt do poskramiania wybranych zwierząt: poskrom laskowy dla bydła; pętla ryjowa dla świń; sprzęt i narzędzia do wykonywania zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich (m.in. dekornizator gazowy); sprzęt, narzędzia i materiały do inseminacji bydła (elektroniczny wykrywacz rui bydła, zestaw inseminacyjny dla bydła); sprzęt i narzędzia do diagnozowania ciąży (ultrasonograf weterynaryjny); urządzenie do sterylizacji (autoklaw); ultrasonograf wraz z instrukcją obsługi; elektrokardiograf wraz z instrukcją obsługi; analizator hematologiczny wraz z instrukcją obsługi; analizator biochemiczny wraz z instrukcją obsługi; analizator do moczu wraz z instrukcją obsługi; wirówki wraz z instrukcją obsługi; cieplarka wraz z instrukcją obsługi.

(akta kontroli str. 104-109, 153-160)

Dyrektor ZSP wyjaśnił, że dużym problemem w zakresie zapewnienia właściwego kształcenia i przygotowania w zawodach rolniczych był: brak podręczników do nauczania w zawodzie technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki oraz technik weterynarii; zmieniające się podstawy programowe (np. w roku 2019/2020 w zawodzie technik weterynarii były realizowane trzy podstawy programowe); niskie uposażenie nauczycieli (w konsekwencji coraz trudniejsze możliwości pozyskania nauczycieli przedmiotów zawodowych).

(akta kontroli str. 238)

2.2. Głównymi składnikami bazy dydaktycznej, wykorzystywanej przez ZSP w kształceniu w zawodach rolniczych, według stanu na koniec 2020 r., były:

²⁴ Szkoła na potrzeby zawodu technik architektury krajobrazu zapewniła niezbędną bazę dydaktyczną, obejmującą m.in. stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do internetu, drukarką, ploterem, projektorem multimedialnym; stanowiska komputerowe dla uczniów, z pakietem programów biurowych oraz oprogramowaniem do projektowania terenów zieleni, wizualizacji oraz komputerowego wspomaganie projektowania, w tym kosztorysowania, rysowania, programy do projektowania i wizualizacji 3D, stanowiska do wykonywania rysunków odręcznych, tablicę interaktywną, instrukcje obsługi sprzętu ogrodniczego, projekty wykonawcze, katalogi: roślin ozdobnych, chorób i szkodników roślin ozdobnych, elementów architektury ogrodowej, sprzęt mierniczy (taśmy miernicze, dalmierze, tyczki geodezyjne, łąty miernicze), cyfrowy aparat fotograficzny, szkice, modele i makiety obiektów architektury krajobrazu. Ponadto narzędzia i drobny sprzęt do robót ogólnobudowlanych, materiały budowlane, urządzenia budowlane, maszyny i sprzęt ogrodniczy, narzędzia ogrodnicze, opryskiwacze, kosiarki, mikrociągnik ogrodniczy z wymiennym osprzętem.

- obiekty budowlane, w tym budynek Szkoły, sala gimnastyczna wraz z budynkami gospodarczymi, stanowiącymi osobne budynki, plac manewrowy; dla zawodów rolniczych na potrzeby pracowni wykorzystywano łącznie siedem sal, ponadto zajęcia informatyczne odbywały się w sali informatycznej, a zajęcia z języka obcego zawodowego w pracowni językowej;
- środki transportu, w tym ciągnik rolniczy zakupiony w 2019 r.; przyczepy, opel corsa z 2019 r. do nauki jazdy, kosy spalinowe, rębak do gałęzi, minitraktorek z 2013 r., wertykulator z areatorem spalinowym, pilarki, stacja meteorologiczna;
- inne składniki szkolnej bazy dydaktycznej, w tym wyposażenie pracowni, warsztatów, wyposażenie sal informatycznych i językowych (zakupione w latach 2002-2020).

Wartość ww. składników bazy dydaktycznej obejmującej wyposażenie sal/pracowni zawodów rolniczych oraz budynków gospodarczych, wyposażonych w urządzenia i narzędzia wykorzystywane do nauki w tych zawodach (z pominięciem gruntów i obiektów budowlanych), według cen zakupu wynosiła około 950 tys. zł (w tym wyposażenie pracowni dla zawodu technik weterynarii – 167 tys. zł; technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki – 52 tys. zł, technik architektury krajobrazu – 99 tys. zł, sale informatyczne – 108 tys. zł; pracownia językowa – 61 tys. zł; ciągnik i samochód do nauki jazdy – 156 tys. zł, wyposażenie znajdujące się w budynkach gospodarczych, warsztatach – 308 tys. zł).

Szkolna baza dydaktyczna i wyposażenie, wykorzystywane do kształcenia w zawodach rolniczych, były sprawne i w należyłym stanie technicznym oraz dostępne dla uczniów. Dyrektor ZSP wyjaśnił, że zajęcia praktyczne od marca 2020 r. (wybuch pandemii COVID-19), w zawodach kształconych w Szkole odbywały się stacjonarnie w okresie 1.09 – 9.10.2020 r.; zdalnie w okresie 12.10.2020 r. – 14.05.2021 r.; w systemie hybrydowym 17.05 – 28.05.2021 r. i stacjonarnie od 31.05.2021 r.

(akta kontroli, str. 92-93, 95-132)

2.3. Szkoła identyfikowała potrzeby dotyczące wyposażenia i sprzętu, niezbędnego do realizacji podstawy programowej i przyjętych w szkole programów nauczania zawodów rolniczych w drodze przeprowadzanych ankiet. Ankietowani nauczyciele udzielali odpowiedzi m.in. na pytania dotyczące spełniania przez wyposażenie pracowni zawodowych warunków określonych w podstawie programowej oraz w sprawie potrzeb i zakresu ich doposażenia. Na podstawie ankiet przeprowadzonych w 2017 r. opracowano szczegółową analizę potrzeb w zakresie zakupu doposażenia pracowni szkolnych ZSP w ramach projektu „Dodatkowe kwalifikacje szansą na zawodowy sukces” oraz potwierdzenie zgodności zaplanowanego do zakupu wyposażenia z rekomendowanym wyposażeniem pracowni i warsztatów szkolnych dla zawodów, opracowane na potrzeby Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020.

(akta kontroli, str. 200-211, 397-419)

2.4. W latach 2018-2020 wydatki ZSP, związane z zakupem środków dydaktycznych do kształcenia w technikach²⁵, wynosiły łącznie 50,4 tys. zł, z tego: 19,6 tys. zł w 2018 r.; 9,6 tys. zł w 2019 r.; 6,2 tys. zł w 2020 r. oraz 15,1 tys. zł w 2021 r. (I półrocze). Kwoty środków na zakup pomocy dydaktycznych, określone w planach finansowych zatwierdzonych przez organ prowadzący, były zgodne z kwotami wnioskowanymi przez Dyrektora ZSP.

²⁵ Według klasyfikacji budżetowej: w dziale 801 — Oświata i wychowanie, rozdziale 80115 — Technika, § 4240 — Zakup środków dydaktycznych i książek.

Z otrzymanych środków na zakup pomocy dydaktycznych w latach 2018-2020, ZSP zakupił m.in.: telewizory, komputery, monitory, drukarkę, podręczniki zawodowe²⁶, aparat EKG VE-300 do wyposażenia pracowni weterynaryjnej, narzędzia do realizacji zajęć praktycznych w zawodzie technik architektury krajobrazu, zestaw materiałów do wykonywania wlewów dożylnych, zestaw materiałów do wykonywania iniekcji.

Zakupy zgodne były ze zgłaszanymi przez nauczycieli potrzebami w zakresie wyposażenia oraz sprzętu niezbędnego do realizacji podstawy programowej oraz miały odzwierciedlenie w projektach planów finansowych składanych corocznie do organu prowadzącego.

Szczegółowym badaniem objęto wydatki w łącznej kwocie 47 tys. zł. Ustalono, że zostały poniesione: 14 tys. zł w 2018 r. na zakup telewizorów, komputerów, pomocy dydaktycznych do pracowni weterynarii (m.in.: zestaw do wlewów dożylnych, do iniekcji, do zabiegów chirurgicznych); 8 tys. zł w 2019 r. na zakup aparatu EKG, narzędzi dydaktycznych dla zawodu technik architektura krajobrazu (taczki, taśmy, ziemia ogrodnicza, odzież ochronna), telewizora; 9 tys. zł w 2020 r. na zakup komputerów i laptopów oraz podręczników do zawodu technik weterynarii i technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki; 15 tys. zł w 2021 r. na zakup podręczników, monitorów, drukarki. Wydatki te zostały dokonane w wysokości kwot, ujętych w planach finansowych zatwierdzonych przez organ prowadzący, tj. zgodnie z zasadami określonymi w art. 44 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁷, a także prawidłowo zaewidencjonowane w księgach rachunkowych. Zakupione pomoce dydaktyczne były wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli, str. 316-356)

W latach 2018-2021 ZSP nie dokonywał wydatków majątkowych z otrzymanych dotacji, związanych z zakupem sprzętu wzbogacającego bazę dydaktyczną.

(akta kontroli, str. 212-236)

W badanym okresie Szkoła uczestniczyła w projektach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, których celem było m.in. doposażenie pracowni zawodowych. W ramach tych projektów zakupiono wyposażenie dydaktyczne dla zawodów rolniczych za 352 tys. zł.

W ramach Projektu „Dodatkowe kwalifikacje szansą na zawodowy sukces” zakupiono:

- dla pracowni w zawodzie technik weterynarii wyposażenie za 54 tys. zł: mikroskop stereoskopowy (15 982,38 zł), mikroskopy 2 szt. (5678,16 zł), model anatomiczny zwierzęcia-szkielet świni (20 910 zł), sprzęt do wykrywania rui (984 zł), urządzenie do pomiaru stężeń gazów szkodliwych (4120,50 zł), termometr i higrometr (436,65 zł), sonometr (325,95 zł), stół sekcyjny (4920 zł), czaszkę zwierzęcia (861 zł);
- wyposażenie placu manewrowego: ciągnik rolniczy (97 170 zł), samochód do nauki jazdy (58 650 zł).

W ramach projektu „Kształcenie i praktyka dla rozwoju Zamościa i Lublina” wyposażono pracownię komunikacji w języku obcym (46 tys. zł) oraz zakupiono stację meteorologiczną (20,9 tys. zł). Zakupiono również sprzęt do warsztatów

²⁶ Architektura krajobrazu; podręcznik Analizy weterynaryjna; podręcznik Technik weterynarii. Praktyka kliniczna; podręcznik Nowoczesne technologie napraw silników ciągników; podręcznik Prowadzenie produkcji roślinnej.

²⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 305.

szkolnych dla kierunku technik architektury krajobrazu (75 tys. zł): kosiarkę spalinową, glebogryzarkę spalinową, aerator spalinowy, rozdrabniacz do gałęzi spalinowy, dmuchawę do liści, nożyce elektryczne do żywopłotu, podkaszarkę, materiały florystyczne, kosiarkę automatyczną.

(akta kontroli str. 254-311)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Szkoła nie posiadała wyposażenia do nauki zawodu technik weterynarii, określonego w załączniku nr 24 do rozporządzenia w sprawie podstaw programowych. Dotyczyło to:

— Pracowni prosektorium (miejsce i urządzenia do przechowywania zwłok zwierzęcych), która nie była wyposażona w lodówkę i zamrażarkę do przechowywania zwłok zwierząt.

Dyrektor ZSP wyjaśnił, że w Szkole nie przechowywano zwłok zwierząt. Prowadząca zajęcia lekarz weterynarii pracowała w przychodni weterynaryjnej i za zgodą właścicieli zwierząt, przywoziła zwłoki zwierząt w pojemnikach termoizolacyjnych, a po zajęciach w tych samych pojemnikach zabierała zwłoki z powrotem do przychodni weterynaryjnej celem ich utylizacji.

— Pracowni zootechnicznej, która nie była wyposażona w zestawy do pielęgnacji skóry bydła i koni, narzędzia do ręcznej i mechanicznej korekcji racic i kopyt, a także nie posiadała okazów traw, roślin pastwiskowych, ziół, roślin szkodliwych i trujących.

Dyrektor ZSP wyjaśnił, że brak wskazanego wyposażenia wynikał m.in. z tego, że w Szkole nie trzymano żywych zwierząt oraz stąd, że część zajęć przeprowadzana była bezpośrednio w terenie, w tym u hodowców zwierząt, gdzie uczniowie zapoznawali się z przyrządami, narzędziami i ich przeznaczeniem oraz zastosowaniem. Okazy traw, roślin pastwiskowych, ziół, roślin szkodliwych, wyszukiwane były podczas zajęć na przyległej do Szkoły łące, bądź trawniku. Nauczyciele korzystali także z opracowanych przez siebie zielników i pomocy multimedialnych, służących do rozpoznawania roślin. Część zajęć odbywała się w formie projekcji multimedialnych, a część specjalistycznego sprzętu była użyczana Szkole przez przychodnię weterynaryjną, w której pracowała lekarz weterynarii prowadząca zajęcia. W ramach współpracy z przychodnią w celach dydaktycznych przewożone były także zwłoki zwierząt, które po zakończonych zajęciach wracały do przychodni celem ich utylizacji.

— Pracowni zabiegowej, która nie posiadała wymaganych zwierząt gospodarskich i domowych oraz fantomu psa.

Dyrektor ZSP wyjaśnił, że w razie potrzeby uczniowie lub prowadząca zajęcia przyprowadzali zwierzęta na zajęcia (np. kury, króliki, koty, psy, itp.). Fantom psa do przeprowadzania pierwszej pomocy i wykonywania iniekcji, Szkoła zakupi w najbliższym czasie w ramach projektu współfinansowanego ze środków UE.

— Laboratorium diagnostycznego – brak było lodówki i stanowiska dydaktycznego do badań mikrobiologicznych, wyposażonego w palniki gazowe lub spirytusowe; stanowiska dydaktycznego do badań mięsa w kierunku włośni, wyposażonego w zestaw do badania mięsa na obecność włośni metodą wytrawiania próbki zbiorczej wspomaganego mieszałem magnetycznym, kwasu HCl 25%, pepsyny, dziennika badania na włośnię, systemu odprowadzania oparów, instrukcji i procedur, środków ochrony indywidualnej.

Dyrektor wyjaśnił, że lekcje dotyczące badań mięsa odbywały się w rzeźni zatrudniającej lekarza weterynarii, wyposażonej w niezbędny sprzęt do przeprowadzania badań. Ponadto nie zaistniała jeszcze potrzeba wyposażenia pracowni w lodówkę. W przypadku takiej potrzeby Szkoła dysponuje lodówkami, z których jedną przekaże do pracowni.

Prezydent Miasta Zamość poinformował, że podstawa programowa kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego jest wykorzystywana do realizacji kształcenia zarówno w systemie szkolnym, jak również w formach pozaszkolnych. W części dotyczącej warunków realizacji kształcenia w zawodzie określono wyposażenie szkoły niezbędne do realizacji kształcenia w zakresie danej kwalifikacji lub wskazano wyposażenie, do którego Szkoła musi zapewnić uczniom dostęp (np. w pracowniach, warsztatach, u pracodawcy lub w centrum kształcenia zawodowego). Wskazał, że za właściwy przebieg procesu dydaktycznego w Szkole odpowiada Dyrektor. Prezydent poinformował także, że Miasto Zamość, przyznając budżet Szkole, bierze pod uwagę wnioski dyrektorów, dotyczące m.in. remontów i doposażenia (wyposażenia) jednostki w pomoce dydaktyczne. Ponadto jednostka samorządu terytorialnego wspiera Szkołę w uczestnictwie w programach realizowanych ze środków UE. W latach 2019-2021 w ZSP zakup pomocy dydaktycznych wyniósł około 560 tys. zł, w tym około 400 tys. zł ze środków UE. Dyrektor Szkoły nie występował do organu prowadzącego o zakup wskazanych pomocy dydaktycznych.

(akta kontroli str. 153-160, 521-522)

OCENA CZĄSTKOWA

W Szkole zapewniono dobre warunki lokalowe oraz bazę dydaktyczną do pobierania nauki w zawodach rolniczych. Niewystarczające wyposażenie bazy dydaktycznej stwierdzono w przypadku zawodu technik weterynarii. Braki w wyposażeniu starano się wyrównać zajęciami realizowanymi u podmiotów posiadających brakujące wyposażenie dydaktyczne i umożliwiające ich zastosowanie w praktyce. Prawdłowo wykorzystywano środki publiczne na zakupy wyposażenia i utrzymanie bazy dydaktycznej, jak również podejmowano skuteczne działania celem uzupełnienia brakującego wyposażenia w ramach programów realizowanych ze środków UE.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wnioski

1. Podjęcie działań, mających na celu wyposażenie pracowni dydaktycznych wykorzystywanych w kształceniu w zawodzie technik weterynarii, zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu w sprawie podstaw programowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 27 sierpnia 2021 r.

Kontroler
Szczepan Olejnik
główny specjalista kontroli państwowej
(—)

.....
podpis

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Szempruch
(—)

.....
podpis